

Õiguskantsler

Andres Anvelt
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie 20.10.2014 nr 8-1/14-8110

Meie 14.11.2014 nr 18-2/141303/1404719

Arvamus eelnõule

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu (põlvnemise tuvastamise menetluskulud)

Austatud minister

Pöördusite minu poole ja küsisite arvamust tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse [eelnõu](#) kohta. Tänan selle võimaluse eest.

Teatavasti on eelnõu koostamise üheks põhjuseks minu 27.05.2014 kirjas nr 6-1/140664/1402345 tõstatatud küsimused, mis puudutasid lapse põlvnemise tuvastamise eesmärgil kohtusse pöördumisega kaasnevate kulude suurust ja nende jaotust peale põlvnemise tuvastamist.

Tutvusin eelnõuga ning soovin tunnustada selle koostajaid õiguskantsleri tõstatatud probleemide lahendamiseks asjakohaste ettepanekute kiire väljatöötamise eest.

Minu hinnangul on õigustatud eelnõus välja pakutud lahendused, mille kohaselt 1) on edaspidi elatisnõude ja põlvnemise tuvastamise hagide samaaegne esitamine riigilõivuvaba, 2) seeläbi suurendatakse lapse ema motivatsiooni astuda samme lapse mõlema vanema koheseks kindlaksmääramiseks peale lapse sündi ning lapsele kasvamiseks ja toimetulekuks elatise läbi ülalpidamise hankimiseks, 3) lihtsustatakse oluliselt põlvnemise tuvastamiseks kohtusse pöördumist, ning 4) muudetakse põlvnemise tuvastamise asja lahendamise menetluskulude jaotust, jättes need hagi rahuldamisel kostja kanda.

Pean põhimõtteliselt võimalikuks eelnõuga täiendavalt loodud lahendust, mille kohaselt tuleb riigilõivu tasuda sellise hagiavalduse eest, millega soovitakse tuvastada lapse põlvnemist, kuid seda ei tehta samaaegselt koos elatisnõudega. Lisaks eelnõu seletuskirjas välja toodud eesmärgile motiveerida seeläbi lapse ema lapse põlvnemist tuvastama kohe peale sündi, võib riigilõivu nõudmist õigustada ka menetlusökonomilised kaalutlused, sh teatud mõistlik kohtusse pöördumise heidutus, mis paneks põlvnemise hagi esitajat mõtlema selle vajalikkuse ja põhjendatuse üle (kaude kaaluma ka kohtuväliste lahenduste leidmise üle). Samuti võib riigilõiv heidutada ka kostjat, kelle kanda jääksid eelnõuga kavandatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 164 lg 1¹ järgi menetluskulud siis, kui hagi rahuldatakse. Seejuures tuleb arvestada, et riigilõivu nõue ei tohi ühelgi juhul kaasa tuua kohtusse pöördumisest loobumist raha puudumise tõttu (seda

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

ei saa ka avalikust huvist lähtuvalt pidada lubatavaks), vaid konkreetne riigilõivusumma võib olla üksnes mõistlikult heidutav. Eelnõus välja pakutud riigilõivusummat 40 eurot (koos selle tasumise ajatamise või tasumisest vabastamise võimalusega menetlusabi kaudu) võib minu hinnangul pidada praegusel ajal selliseks, mille tasumine on suurele osale kohtusse pöördujatest jõukohane.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Helen Kranich 693 8446
Helen.Kranich@oiguskantsler.ee
Andres Aru 693 8433
Andres.Aru@oiguskantsler.ee